

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3739/2022
01.02.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Драган Благојевић, адвокат из ..., против тужених Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Републике Србије, Београд, као правног следбеника Агенције за приватизацију, чији је пуномоћник Марија Ивановић, адвокат из ..., и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради исплате, одлучујући о ревизијама тужиље и првотужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1334/22 од 19.05.2022. године, у седници одржаној дана 01.02.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Републике Србије изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1334/22 од 19.05.2022. године у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву у односу на ову тужену, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, посебна ревизија тужене Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Републике Србије изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1334/22 од 19.05.2022. године у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву у односу на ову тужену.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље АА, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1334/22 од 19.05.2022. године и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 298/20 од 24.02.2022. године, исправљена решењем истог суда П1 298/20 од 15.03.2022. године, у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву тужиље у односу на тужену Републику Србију и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 298/20 од 24.02.2022. године, исправљеном решењем истог суда П1 298/20 од 15.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда у односу на тужене. Ставом другим изреке, обавезана је првотужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације из Београда, као правни следбеник Агенције за приватизацију из Београда, да као солидарно одговорна са компанијама „International CG“ ДП Београд – у стечају, Нови Београд и „General export“ ДП Београд – у стечају Нови Београд,

исплати тужилји износ од 3.201,6 евра са каматом по есконтној стопи коју прописује Европска централна банка од 30.05.2009. године, као дана доспелости потраживања, до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилје у делу којим је тражила да се обавезе тужена Република Србија да солидарно са првотуженом Агенцијом за вођење поступка приватизације из Београда, као правним следбеником Агенције за приватизацију из Београда тужилји исплати износ из става другог изреке. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилје и обавезана тужена Агенција за вођење поступка приватизације из Београда, као правни следбеник Агенције за приватизацију из Београда, да тужилји накнади трошкове поступка у износу од 282.000,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност пресуде до коначне исплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужилја да туженој Републици Србији солидарно накнади трошкове поступка у износу од 244.500,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршност пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1334/22 од 19.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужилје и првотужене и потврђена првостепена пресуда, са решењем о исправци. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужилје и првотужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилја и првотужена су благовремено изјавиле ревизије због погрешне примене материјалног права на основу члана 404. ЗПП.

Друготужена је дала одговор на ревизију тужилје.

Врховни касациони суд је на основу овлашћења из члана 404. ЗПП закључио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији првотужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације Републике Србије изјављеној против другостепене пресуде, као изузетно дозвољеној. Наиме, пресуђењем у овој парници није одступљено од судске праксе у којој је расправљено питање исплате тражене накнаде у односу на Агенцију (пасивна легитимација, одговорност за накнаду штете, обим накнаде штете и рок застарелости потраживања). Због тога, нема потребе за разматрањем правних питања од општег интереса, нити правних питања у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе и новог тумачења права. Посебна ревизија се не може изјавити због битних повреда одредаба парничног поступка (у конкретном случају се ревизијом првотужене указује на пропуст другостепеног суда да оцени навод жалбе који се односио на истакнути приговор застарелости). Потврђивањем првостепене одлуке другостепени суд је очигледно прихватио оцену приговора застарелости од стране првостепеног суда, која је складу са правним становиштем Врховног касационог суда израженим у више одлука. Због тога је донета одлука као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужене Агенције, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Наиме, одредбом члана 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради накнаде штете поднета је 12.11.2010.године, а тужила је захтевала исплату износа од 4.600,00 евра у динарској противвредности. Поднеском од 24.02.2022.године смањен је тужбени захтев. Вредност побијаног дела правноснажне пресуде је 3.201,6 евра у динарској противвредности. Овај износ, према средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, представља динарску противвредност испод 40.000,00 евра.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора не прелази динарску противвредност 40.000 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је Врховни касациони суд, применом члана 403. став 3. ЗПП, нашао да ревизија тужене Агенције није дозвољена.

На основу члана 413, у вези члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Разматрајући дозвољеност изјављене ревизије тужиле против другостепене одлуке у делу којим је одлучено у односу на тужену Републику Србију, имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које се ревизијом указује, Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. ЗПП да се ревизија тужиле сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу трећем изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20) Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, компанија „International CG“ ДП и компанија „General export“ ДП, обе у реструктурирању (у односу на које је донета правноснажна пресуда), су дана 27.05.2008. године објавиле јавни позив ради пријављивања лица која остварују право на новчану накнаду, у складу са Програмом реструктурирања ових компанија. Решењима Агенције за приватизацију, правног претходника тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, бр. 1572/2 од 24.12.2007. године и бр. 569/5 од 26.12.2007. године прихваћени су програми реструктурирања, чији су саставни део социјални програми. Овим програмима предвиђена је исплата новчане накнаде у висини од нето 200 евра за сваку пуну годину радног стажа, према времену проведеном на раду у ефективном трајању, коју запослени и бивши запослени остварују у овим компанијама, укључујући зависна друштва, која су основана од стране истих закључно са 31.12.2007. године, уколико су

држављани Републике Србије и уз сагласност на исплату министарства финансија. Програмом је предвиђено и да се пријављивање за бивше запослене врши у Београду, у периоду од 09.06.2008. године до 31.07.2008. године. Према прегледу евидентираних радника по основу исплате накнаде од 200 евра по години радног стажа, за период од 09.06.2008. године до 14.11.2008. године евидентирана је и тужља, под редним бројем 183 (у чињеничном утврђењу услед очигледне погрешке у писању погрешно означен као 33) са 23 године радног стажа. Дан испуњења за имовинску целину компаније „International CG“ ДП у реструктурирању – Блок ХХ наступио је 25.06.2008. године, а за имовинску целину „Копаоник“ 29.05.2009. године. У складу са важећим програмом реструктурирања, Агенција за приватизацију Републике Србије обавестила је 01.06.2009. године Министарство економије и регионалног развоја да је за обе имовинске целине наступио дан испуњења. Министарство економије и регионалног развоја обратило се Министарству финансија ради добијања сагласности за исплату ове накнаде запосленима и бившим запосленима у наведеним компанијама. Министарство финансија Републике Србије је дописом од 03.07.2009. године обавестило Министарство економије и регионалног развоја да је могуће прихватити исплату ове накнаде из средстава буџета само под условом да се реализација врши у оквиру средстава опредељених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину, без ангажовања додатних средстава из буџета.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован у односу на друготужену Републику Србију због недостатка пасивне легитимације на страни ове тужене јер није у материјално – правном односу са тужиљом. Услед одсуства материјалног-правног односа између Републике Србије и бивших запослених у пројекту приватизације, који би постојао да је дата сагласност Министарства финансија за исплату средстава остварених продајом имовинских целина, а да ова исплата није извршена, која материјално-правна претпоставка у конкретном случају није остварена, при чему тужиља није ни доказала да је штета коју трпи у узрочно-последичној вези са радњом или пропуштањем органа тужене Републике Србије, која би се овој туженој могла приписати у одговорност у смислу одредба члана 154. став 1. и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, закључили су да нема њене обавезе да као солидарни дужник, са Агенцијом, накнади тужиљи штету.

По налажењу Врховног касационог суда становиште нижестепених судова се у односу на друготужену Републику Србију не може прихватити као правилно.

Наиме, пасивна легитимиција Републике Србије произлази из обавезе да врши надзор над радом Агенције за вођење спорова у поступку приватизације коју је основала. Добијена новчана средства из поступка приватизације налазила су се на рачуну Агенције за приватизацију.

Агенција за приватизацију је благовремено обавестила надлежно министарство Републике Србије (Министарство економије и регионалног развоја) да су се стекли услови за исплату потраживања запосленима и бившим запосленима субјеката приватизације (компанија „International CG“ ДП и компанија „General export“ ДП, обе у реструктурирању), међу којима је била и тужиља, затраживши сагласност да ту трансакцију реализује. Тражену сагласност није добила. Наиме, Министарство економије и регионалног развоја се дописом од 09.06.2009. године, обратило

Министарству финансија као надлежном за давање сагласности за исплату накнаде из средстава буџета Републике Србије запосленима и бившим запосленима компаније „International CG по основу програма реструктурирања“, чији је саставни део социјални програм, који предвиђа исплату новчане накнаде у висини од 200 евра за сваку пуну годину радног стажа који запослени – бивши запослени остварује у овој компанији, укључујући и зависна друштва која су основана од стране ових компанија, након закључења трансакција за наведене имовинске целине, што је било праћено и захтевима ових компанија за одавање сагласности за исплату накнаде из средстава остварених од продаје имовине за све запослене и бивше запослене. Министарство финансија – Управа за трезор – Сектор за припрему буџета је дописом од 03.07.2009. године обавестило Министарство економије и регионалног развоја да је могуће прихватити исплату накнада из буџета Републике Србије само под условом да се реализација врши у оквиру средстава опредељених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину, без ангажовања додатних средстава из буџета Републике Србије. То значи да је изостало давање сагласности иако су средства за исплату била обезбеђена на рачуну Агенције за приватизацију. У одсуству сагласности надлежног Министарства за исплату запосленима и бившим запосленима субјекта приватизације накнаде предвиђене Програмом реструктурирања, Агенција за приватизацију је, супротно Уредби о начину и условима измирења обавеза субјекта приватизације према повериоцима („Службени гласник РС“, бр.45/06 ... 60/08), уместо стварања услова за испуњење обавеза из Програма реструктурирања и исплате потраживања из социјалног програма радницима, новчани капитал остварен продајом имовине субјекта приватизације орочавала код банака и пласирала у куповину државних хартија од вредности, што је довело до доцније немогућности исплате потраживања из социјалног програма.

С тим у вези првостепени суд је пропустио да несумњиво разјасни да ли је за ускраћивање сагласности Агенцији за измирење доспелих потраживања запосленима и бившим запосленима субјекта приватизације, иако су за то постојала средства на рачуну Агенције остварена продајом имовинских целина тих субјекта приватизације, тужена Република Србија односно њени органи (надлежна министарства) имала законски основ, односно да ли се, када и на који начин сагласила са располагањима Агенције тим новчаним средствима ради измирења доспелих потраживања бивших запослених у субјектима приватизације који су остварили права на новчане накнаде, а међу њима и тужилца.

Због погрешне оцене недостатка пасивне легитимације на страни тужене Републике Србије, првостепени суд је пропустио да испита односно оцени основаност тужбеног захтева тужилце у односу на ову тужену са аспекта примене одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, независно од чињенице што Агенција има статус самосталног правног лица.

Код наведеног нижестепени судови нису расправили одговорност тужене Републике Србије везано за исплату тужилиног потраживања, односно за то што јој потраживање није измирено, услед чега је чињенично стање остало непоптуно утврђено за одлуку о тужбеном захтеву у односу на ову тужену.

У поновном суђењу првостепени суд ће расправити питања на која је указано овом одлуком и донети нову и правилну одлуку.

Из наведених разлога, донета је одлука као у трећем ставу изреке ове одлуке применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић